

Saksbehandler: Gerd Karin Røsæg

Saksdokumenter:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
25.02.2010	Programskisse KM 2010.doc	48045

Evaluering av Kirkemøtet 2009. Program og foreløpig saksliste for Kirkemøtet 2010

Sammendrag

Kirkerådet forbereder og tilrettelegger saker for Kirkemøtet. Til grunn for forberedelsen ligger også evalueringen av fjorårets Kirkemøte. Denne saken er et ledd i evalueringen, samtidig som Kirkerådet fastsetter overordnede rammer for Kirkemøtet 2010, vedtar en foreløpig saksliste og drøfter hovedtema.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet vedtar følgende foreløpige saksliste for Kirkemøtet 2010

KM 01/10 Innstilling fra protokollkomiteen

KM 02/10 Valg og oppnevninger

1. Valg av dirigentskap for møtet
2. Valg av tellekorps
3. Valg av protokollkomité for perioden 2010 – 2011
4. Valg av valgkomité for perioden 2010 – 2011
5. Fordeling av medlemmer på Kirkemøtets komiteer
6. Valg av komitéledere for møtet
7. Valg av Kirkeråd og Kirkerådets leder
8. Valg av Mellomkirkelig råd og Mellomkirkelig råds leder
9. Valg av Samisk kirkeråd og Samisk kirkeråds leder
10. Valg av Kirkerådets medlemmer til Den norske kirkes Lærenemnd

11. Valg av medlemmer til Kirkerådets evalueringsnemnd
12. Oppnevning av medlemmer til rådsmøtet for Norges Kristne Råd
13. Oppnevning av representanter til generalforsamlingen for Sjømannskirken – Norsk kirke i utlandet

- KM 03/10 Orienteringssaker
1. Protokoll fra Bispemøtet 2010
 2. Protokoll fra Ungdommens kirkemøte 2010
 3. Årsmelding for Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet 2009
 4. Årsmelding for Døvekirkenes fellesråd 2009
 5. Årsrapport fra De sentralkirkelige råd 2009
 6. Tilstandsrapport for Dnk 2009
 7. Edinburgh-jubileet
- KM 04/10 Gudstjenestereformen - hovedgudstjenesten
- KM 05/10 Gudstjenestereformen - tekstbok
- KM 06/10 Gudstjenestereformen - dåpsliturgi
- KM 07/09 Gudstjenestereformen – nattverdiliturgi
- KM 08/09 Gudstjenestereformen – alminnelige bestemmelser
- KM 09/10 Strategiplan for samisk kirkeliv
- KM 10/10 Ny Gravferdslov - høringsuttalelse
- KM 11/10 Endring i Lov om Den norske kirke - høringsuttalelse
- KM 12/10 Valgregler, herunder særskilte regler for valg av kirkemøte, representasjon av samer og døve. Evaluering av demokratireformen
- KM 13/10 Evangelisk luthersk kirke i et økumenisk fellesskap

2. Kirkerådet ber sekretariatet arbeide videre med planleggingen av Kirkemøtet 2010 med utgangspunkt i de synspunkter som fremkom i møtet.
3. Protokollkomité, valgkomité og evalueringsnemnd velges for to år, med virkningstid frem til Kirkemøtet i 2012.
4. Ny lærenemnd velges for seks år, med virkningstid frem til Kirkemøtet i 2016.

Saksorientering

Bakgrunn

Kirkerådet skal i henhold til vedtak i Kirkerådet (KR 06/01 pkt. 3) evaluere siste års Kirkemøte. Denne evalueringen er et viktig bidrag til forberedelsen av årets Kirkemøte. Forberedelsene må starte tidlig, både når det gjelder sakene og behandlingen av disse, øvrig program under Kirkemøtet og den praktiske gjennomføringen av møtet.

Det er Kirkerådet som i henhold til Kirkemøtets forretningsorden § 2-3 første og annet ledd, forbereder og tilrettelegger saker som skal behandles, og som har det praktiske ansvar for ytre opplegg og gjennomføringen av møtet.

Kirkerådet bes derfor på dette møtet å drøfte programmet for Kirkemøtet 2010 og vedta en foreløpig saksliste for møtet.

Kirkemøtet 2010 finner sted i Tønsberg, med møtestart mandag 15. november og avslutning lørdag 20. november.

Evaluering av Kirkemøtet 2009

Kirkemøtet 2009 ble avholdt på Quality Hotell Tønsberg. Åpnings- og avslutningsgudstjenesten ble avholdt i Tønsberg domkirke. Ved møtets avslutning ble delegatene bedt om å fylle ut et enkelt evalueringsskjema, og 66 personer benyttet anledningen til å gi tilbakemelding om sin opplevelse av Kirkemøtet. Tilbakemeldingene var forholdsvis entydige. Under gis et kort resymé av hovedtendensen i tilbakemeldingene.

Plenumssal Ormen Lange var for lang og smal, spesielt første dagen var det dårlig luft. Scenen var for lav slik at det var vanskelig å se skjerm og dirigentskap. Det var for dårlig tilgang på kontakter for PC-bruk i salen. I 2010 vil Oseberg kulturhus bli benyttet som plenumssal, det betyr at salen blir atskillig romsligere og bispedømmerådene kan sitte mer samlet enn det som var mulig i Ormen Lange.

Komitérommene ble av flere kommentert som for trange og at det ble tung luft. På grunn av få saker til behandling var antall komiteer redusert i 2009, og det medførte at komiteene var uforholdsmessig store. I 2010 vil antall komitémedlemmer reduseres ved at det opprettes flere komiteer.

Kirkemøtets varighet (mandag – torsdag) ble gjennomgående meldt som for kort, møtet ble for hektisk, det ble for kort tid både i plenum og i komiteene. Det var heller ikke tid til samtaler og uformelle samvær, mer pausetid ble etterlyst. Forhåpentligvis vil dette bli bedre når KM nå får "normal" varighet, mandag til lørdag.

Tilbakemeldingene på **plenumssamlingene** handlet primært om at det var behov for mer tid, det skulle vært rom til 2. gangs behandling av flere av sakene. Det er ikke gitt tilbakemeldinger om at taletiden ble satt for knapp, men at det skal settes taletid allerede fra første taler. Dirigentskapet fikk svært mange gode tilbakemeldinger for sin møteledelse.

Gudstjenestene ble opplevd som flotte. Åpningsgudstjenesten var ”verdige og engasjerende” med flott musikk, korsang (+for barn og unges deltagelse) og dans, flere nevner medvirkningen fra døvekirken som positiv. Det ble imidlertid påpekt at det var få som så dansen, enkelte opplevde gudstjenesten som for lang, og flere nattverdstasjoner ble etterlyst. Når det gjelder avslutningsgudstjenesten, trekker mange frem musikken og prekenen, gudstjenesten ble opplevd som veldig bra med ”varm tone”.

Andakstlivet for øvrig blir betegnet som oaser som gir senkede skuldre. Flere omtaler innredningen av rommet som ”vakkert”. Men det påpekes at rommet lå bortgjemt, og flere melder at morgen- og kveldsbønn var av de ting man måtte velge bort fordi uken som helhet var for travel. Det vil i 2010 bli innredet et andaktsrom i den ene delen av Ormen Lange, slik blir det et sentralt plassert rom i nærheten av plenumssalen.

Åpningsmøtet får tilbakemeldinger som ”høytidelig og fint – samtidig passe ledig” og at det var et godt opplegg. Enkelte syntes det ble litt for langt siden det var trangt og dårlig luft i salen. Monologen trekkes frem både som veldig flott og som alt for lang! De musikalske innslagene ble utelukkende omtalt i positive vendinger.

Hovedtema med to foredragsholdere går fra å bli omtalt som glimrende til skuffende, flott med to talere og at det kunne holdt med en. Men hovedbudskapet er at opplegget var godt og flott med en kort og konsis panelsamtale. En entydig tilbakemelding er at det må benyttes flere kvinnelige talere.

Måltidene får generelt god omtale (god mat, prima) og betjeningen blir berømmet for effektiv servering. Det påpekes imidlertid av noen at det var for lang tid mellom lunsj og middag, enkelte syntes det var for små middagsporsjoner og noen mener lunsjen kunne vært enklere. Is og popkorn var positivt, men svært mange savnet frukt i pausene. Åpningsmiddagen trekkes frem som et høydepunkt.

Kirkerådet bes om i sin behandling å gi tilbakemelding om den generelle opplevelse av Kirkemøtet 2009, samt supplere de synspunkter som er fremkommet over.

Foreløpig sakliste 2010

Kirkeloven § 24 gir klare rammer for Kirkemøtets oppgaver og for hvilke saker som skal forelegges Kirkemøtet. Dette må Kirkerådet forholde seg til når det vedtar hvilke saker Kirkemøtet skal behandle.

Kirkemøtets forretningsorden gir bestemmelser om hvem som kan anmelde saker til Kirkemøtet og inneholder regelverk for gjennomføringen av møtet. Regelverket fastsetter

også hvordan sakene skal behandles. Kirkerådet har ikke mottatt forslag til saker fra noen ekstern instans.

Saksliste

KM 01/10	Innstilling fra protokollkomiteen
KM 02/10	Valg og oppnevninger
KM 03/10	Orienteringssaker
KM 04/10	Gudstjenestereformen - hovedgudstjenesten
KM 05/10	Gudstjenestereformen - tekstbok
KM 06/10	Gudstjenestereformen - dåpsliturgi
KM 07/09	Gudstjenestereformen – nattverdliturgi
KM 08/09	Gudstjenestereformen – alminnelige bestemmelser
KM 09/10	Strategiplan for samisk kirkeliv
KM 10/10	Ny Gravferdslov - høringsuttalelse
KM 11/10	Endring i Lov om Den norske kirke - høringsuttalelse
KM 12/10	Valgregler, herunder særskilte regler for valg av kirkemøte, representasjon av samer og døve. Evaluering av demokratireformen
KM 13/10	Evangelisk luthersk kirke i et økumenisk fellesskap

Kommentarer til de enkelte sakene i 2010

KM 02/10 Valg og oppnevninger

Det skal velges nye sentralkirkelige råd og ledere for en toårsperiode. Valgene forberedes av en egen nominasjonskomité. I henhold til Regler for valg av Kirkeråd § 3-2 kan bispedømmerådene komme med forslag til kandidater til valg av Kirkeråd samt lederkandidat. Det samme anses å gjelde for kandidater til Mellomkirkelig råd. Når det gjelder valg av Samisk kirkeråd, er det fastsatt i rådets statutter at Nidaros, Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland bispedømmeråd foreslår de kandidater som Kirkemøtet skal velge blant. I tråd med dette er det sendt ut en forespørsel til bispedømmerådene med anmodning om å fremme forslag på kandidater til de respektive valg.

I KMs forretningsorden § 3-5 heter det ”I det første møtet i perioden velges for 4 år medlemmer av protokollkomite, valgkomite og KMs øvrige komiteer...” Disse velges blant KMs medlemmer. Siden Kirkemøtet nå kun er valgt for en toårsperiode, vil valgene til de nevnte komiteer også kun gjelde for to år.

Videre skal det velges ny lærenemnd. I henhold til ”Forskrift om Den norske kirkes lærenemnd” foretas valg og oppnevninger for 4 år (§5), her er det videre bestemt at ...*de valg som foretas av Kirkemøtet skjer på første møte i er nytt Kirkemøtes valgperiode...* Dette valget er ikke forutsatt å skulle skje blant KMs medlemmer, nemnda kunne derfor velges for fire år slik forskriften tilsier. Dette ville medføre at det ikke ble nyvalg ved nytt KM i 2012. Det antas at det KM som velges i 2012 velges for en fireårsperiode, lærenemnda må da enten sitte i seks år, eller velges i KMs ”midtperiode”.

Det synes mest sakssvarende å foreta et valg i 2010 som varer i seks år, altså frem til nytt KM velges i 2016.

Når det gjelder Evalueringsnemnda, heter det i Forskrift om tilsetting av menighetsprest at Kirkemøtet skal oppnevne to medlemmer med varamedlemmer blant Kirkemøtets leke medlemmer. Det heter videre at oppnevningen skjer for fire år og følger Kirkerådets funksjonsperiode. Siden det er forutsatt at medlemmene av nemnda skal sitte i KM, betyr det at oppnevning på årets Kirkemøte bare kan foretas for to år.

KM 04/10 – 08/10 Reform av kirkens gudstjenesteliv

Kirkemøtet 2010 skal behandle forslag til ny hovedgudstjeneste med dåp, nattverd og nye tekstrekker. Det fremmes egen sak for Kirkerådet om prosedyre for Kirkemøtets behandling av disse sakene (sak KR 09/10). Det foreslås at det foreløpig holdes åpent hvordan de enkelte elementene i gudstjenestereformen fordeles på komiteer. Kirkerådets behandling av disse sakene kan sannsynligvis gi noen føringer for hva som vil være den mest tjenlige inndeling av reformens. Foreløpig synes det mest hensiktsmessig at reformen behandles i fire komiteer. For å holde de enkelte elementene i gudstjenesten sammen, foreslås det imidlertid at det avholdes regelmessige møter mellom komitésekretærene og saksordførerne i disse fire komiteene.

KM 09/10 Strategiplan for samisk kirkeliv

Saken er oppfølging av KM sak 7/06. Opprinnelig het saken *Plan for samisk kirkeliv*. Etter hvert som arbeidet med planen tok form, ble det klart at dette var en sak av en annen karakter enn de planverk som tidligere er forelagt KM (Plan for diakoni, trosopplæring og kirkemusikk). Begrepet Strategiplan er mer dekkende for planens innhold. Sammen med Strategiplan blir det også lagt frem en Plan for samisk trosopplæring. Planen er sendt på høring til aktuelle instanser med høringsfrist i mai.

KM 10/10 Ny Gravferdslov – høringsuttalelse

FAD arbeider med endringer i Gravferdsloven med sikte på å legge frem en ot.prp våren 2011. Endringsforslag vil bli sendt på høring i løpet av våren. I hovedsak videreføres dagens ordning, men noen endringer foretas slik at det tas hensyn til ulike minoriteter. Saken legges frem for KM i henhold til kl § 24 hvor det heter at ... KM a) gir uttalelse i saker om viktige endringer i lover på det kirkelige område.

KM 11/10 Endring i Lov om Den norske kirke – høringsuttalelse

FAD har varslet at det arbeides med mindre endringer i kirkeloven, det legges opp til samme prosedyre her som for Gravferdsloven.

KM 12/10 Valgregler, herunder særskilte regler for valg av kirkemøte, representasjon av samer og døve. Evaluering av demokratireformen

Kirkemøtet vedtok i 2008 *Særskilte regler for de kirkelige valg 2009* (KM 11/08). På bakgrunn av evalueringen av kirkevalget vil det fremmes forslag til nye regler. Kirkerådet vil få valgreglene til behandling i maimøtet.

KM 13/10 Evangelisk luthersk kirke i et økumenisk fellesskap

Denne saken forberedes fra Mellomkirkelig råd og må sees i sammenheng med Kirkemøtets hovedtema. Saken legges frem for KR i maimøtet.

Saker som ikke fremmes for Kirkemøtet 2010

Diakontjenesten som del av kirkens ordinerte tjeneste

Diakonal tjeneste i Den norske kirke var sak på KM i 2004 (KM 8/04). Saken skulle vært fremmet for KM i 2007, med oppfølging av forslag til nye liturgier i 2008. En ny utredning forelå våren 2008, men KR besluttet å ikke fremme saken for KM 2008, bl.a. fordi det var flere aspekter ved saken som utredningen ikke behandlet i tilstrekkelig grad. Saken er oversendt Bispemøtet for uttalelse. BM behandler saken, det ble bl.a gjennomført en konsultasjon våren 2009. BM tar sikte på å sluttbehandle saken i sitt vårmøte 2010. Kirkerådet avventer Bispemøtets videre behandling av saken etter konsultasjonen, før det tas stilling til videre saksgang.

Kirkemøtets komiteer

Siden KM ble opprettet i 1982 har det vært seks komiteer med følgende saksområder:

Komité A	Gudstjeneste og evangelisering
Komité B	Undervisning
Komité C	Diakoni og samfunnsspørsmål
Komité D	Kirkeordningsspørsmål
Komité E	Personal og utdanning
Komité F	Informasjon og mellomkirkelige spørsmål

Denne ordningen ble etablert på et tidspunkt hvor KM bestod av 85 delegater. Med de endringer som er skjedd i årenes løp med KMs sammensetning, ikke minst med den siste utvidelsen, vil KM nå bestå av 122 eller 123 delegater (123 dersom MKRs leder velges utenfor KM).

Dersom antallet komiteer beholdes, vil komiteene bestå av 22-23 medlemmer, dette synes å være uhensiktsmessig store komiteer som ikke ivaretar gode prosesser. Antall komiteer kan imidlertid ikke sees isolert i forhold til størrelsen, men må også vurderes i forhold det antall saker som er til behandling på Kirkemøtet. Sakslisten for 2010 og 2011 ser ut til å bli omfattende, det foreslås derfor å utvide antall komiteer fra seks til åtte. Dette medfører en reduksjon fra 20-21 medlemmer i hver komité til 15-16 medlemmer i komiteene.

KM 2010 og 2011 vil være preget av saker innenfor Gudstjenestereform og nye relasjoner mellom stat – kirke. Det synes derfor uhensiktsmessig i denne toårige KM - perioden å beholde den gamle temainndelingen for komiteene. Det er mer sakssvarende å utforme fire komiteer som skal jobbe med gudstjenesten, tre innen kirkeordning og en komité for økumeniske/internasjonale relasjoner.

Øvrig program for Kirkemøtet 2010

Hovedtema

Kirkerådet har vedtatt som hovedtema: *Å være evangelisk luthersk kirke i dag* (arbeidstittel). Det er igangsatt en studieprosess omkring evangelisk-luthersk kirkeforståelse med forankring i Teologisk nemnd. De forbereder utgivelse av en artikkelsamling som vil bli formidlet til Kirkemøtet. Artikkelsamlingen vil bestå av følgende artikler:

- Om konfesjonell identitet og økumenisk bevissthet – Harald Hegstad
- Kirken som forkynner av frelsen – Idar Kjølsvik
- En kirke som lever av Ordet – Trond Skard Dokka
- Kirke som fellesskap – Stephanie Dietrich
- Kirke og menneskesyn – Ulla Schmidt
- Kirke og samfunn – Aud Tønnessen
- Kirken og andre religioner – Oddbjørn Leirvik
- En kirke i misjon – Kjetil Aano
- En diakonal kirke – Kjell Nordstokke
- Den norske kirke sett utenfra – Lars Erik Nordby

Det foreslås at *Å være evangelisk luthersk kirke i dag* blir hovedtema både i 2010 og i 2011. For å få et helhetlig preg på de to kirkemøtene, blir fokus i 2010 *Kirke som fellesskap*, dette vil korrespondere med gudstjenestereformens *Sammen for Guds ansikt*. Det vil da være naturlig å ta utgangspunkt i de fire første artiklene som er nevnt over. Tematikken kan behandles ved hjelp av et panel bestående av fire personer som hver gir korte og pregnante innlegg over de ovenstående temaene. Teologisk nemnd er utfordret til å komme med forslag på innledere. Det er understreket at det er behov for kvinnelige bidragsytere.

Et naturlig fokus i 2011 vil være *Kirke i dagens verden*. KM 2011 vil bl.a. få til behandling en sak vedrørende misjon.

Gudstjeneste og andaktsliv

Også i år vil gudstjenestene gjennomføres i nært samarbeid med medarbeidere i Tunsberg, både ved bispedømmekontoret og i Domprostiet. Det vil bli benyttet innslag fra ny liturgi og nye salmer vil også bli benyttet.

Det arbeides for at Domkoret og lokalt barne- og ungdomskor kan delta i gudstjenestene, men dette er avhengig av når gudstjenestene avholdes. Ansvar for morgen- og kveldssamlingen legges som tidligere ut til bispedømmene og organiseres fra KR.

Det vil også bli samarbeidet med Tunsberg om kulturelle innslag under åpningsmøtet.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Kirkemøtet 2010 har et samlet budsjett på ca 2,5 millioner kr. Forberedelse og gjennomføring av Kirkemøtet krever i tillegg vesentlige ressurser i sekretariatet.